Verordeningenblad voor bezet Nederland 1940 I (05-06-1940)

Inleiding

In zijn verordening van 29-05-1940 maakte Seyss-Inquart bekend, dat "algemeen rechtsverbindende verordeningen worden bekend gemaakt in het *Verordeningenblad voor het bezette Nederlandsche gebied*". Naast verordeningen, bevatten deze verordeningsbladen onder andere ook decreten, oproepen, uitvoeringsbesluiten en beschikkingen. Deze verordeningenbladen verschenen zowel in het Nederlands als in het Duits, waarbij de Duitse tekst authentiek was.

In dit artikel vindt u integraal de tekst van de eerste editie van het "Verordeningenblad voor het bezette Nederlandsche gebied", welke verscheen op 5 juni 1940.

Decreet van den Führer over de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland van 18 Mei 1940

(Duitsch Rijkswetblad, deel 1, blz. 778.)

Om de openbare orde en het openbare leven in het onder de bescherming van de Duitsche troepen staande Nederlandsche gebied te handhaven, bepaal ik:

§ 1.

Het bezette Nederlansche gebied komt onder den „Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied" te staan. Zijn verblijfplaats is 's Gravenhage. De rijkscommissaris is beschermer van de rijksbelangen en oefent in het civiele ressort het opperste regeeringsgezag uit. Hij staat rechtstreeks onder mij en ontvangt van mij richtlijnen en instructies.

§ 2.

De Duitsche weermachtsbevelhebber in Nederland oefent de militaire souvereine rechten uit. Zijn vorderingen worden in het civiele ressort door den rijkscommissaris uitgevoerd. Hij heeft het recht, die maatregelen voor te schrijven, die voor de uitvoering van zijn militaire taak en de militaire beveiliging noodzakelijk zijn. Hetzelfde recht hebben de opperbevelhebbers van de weermachtsdeelen.

§ 3.

Voor de uitvoering van zijn instructies kan de rijkscommissaris zich van Duitsche politieorganen bedienen. De Duitsche staan ter beschikking van den Duitschen weermachtsbevelhebber in Nederland, voor zoover het militaire behoeften vereischen en de taak van den rijkscommissaris toelaat.

§ 4.

De Rijkscommissaris kan zich voor de uitvoering van zijn instructies voor het uitoefenen van de administratie, van het Nederlandsche bestuur bedienen.

§ 5.
1) het tot nu toe geldende recht blijft van kracht, voor zoover het met de bezetting te vereenigen is.
2) de Rijkscommissaris kan verordeningen uitvaardigen, die kracht van wet hebben. De verordeningen worden in het „Verordeningsblad voor het bezette Nederlandsche gebied" afgekondigd.

§ 6.
Tot Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied benoem ik Rijksminister dr. Arthur Seyss-Inquart.

§ 7.
Voorschriften voor de uitvoering en uitwerking van dit decreet gaan uit van mijn richtlijnen voor het civiele ressort van den Rijksminister en chef van de Rijkskanselarij, voor het militaire ressort van den chef van het oppercommando van de weermacht.

§ 8.
Dit decreet treedt in werking zoodra en voor zoover ik de order voor de uitoefening van de uitvoerende macht, welke ik den opperbevelhebber van het leger gegeven heb, intrek.

Hoofdkwartier van den Führer, 18 Mei 1940.

De Führer,
get. ADOLF HITLER

De voorzitter van den ministerieelen raad voor de Rijksverdediging,
get. Göring,
Generaal-veldmaarschalk

De Rijksminister en Chef van de Rijkskanselarij
get. Dr. Lammers

De Chef van het oppercommando van de weermacht,
get. Keitel.

De Rijksminister van Buitenlandsche Zaken
get. Von Ribbentrop

De Rijksminister van Binnenlandsche Zaken,
get. Frick

Oproep van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied aan het Nederlandsche volk van 25 Mei 1940

Met intrede van den dag van heden heb ik het hoogste regeeringsgezag in het civiele ressort in Nederland overgenomen.

De grootmoedigheid van den Führer en de kracht van de Duitsche weermacht maakten het mogelijk, dat er reeds weinig dagen na de door de vroegere leiding van Nederland veroorzaakte catastrophe een ordening in het openbare leven zal komen, die in den gewonen gang van zaken alleen zoover ingrijpen zal, als de gegeven omstandigheden dit vereischen.

Als Rijkscommissaris oefen ik het hoogste regeeringsgezag in het burgerlijke ressort in het onder de bescherming der Duitsche troepen staande Nederlandsche gebied uit, om de openbare orde en het openbare leven te waarborgen. Ik zal alle maatregelen, ook van wetgevenden aard, nemen, die noodig zijn, om deze opdracht te vervullen. Het is mijn wil, hierbij het tot dusver geldende recht in werking te laten, tot uitoefening van het bestuur de Nederlandsche autoriteiten er bij te betrekken en de onafhankelijkheid van de rechtspraak te handhaven. Daarentegen verwacht ik, dat alle in actieven dienst zijnde Nederlandsche rechters, openbare ambtenaren en beambten mijn met dit doel uitgegeven verordeningen stipt zullen opvolgen en dat het Nederlandsche Volk met verstand en beheersching deze leiding zal volgen.

De Nederlandsche soldaten hebben in den strijd dapper gevochten. De Nederlandsche civiele bevolking heeft zich tegenover de strijdende troepen ordelijk gedragen. Er is niets, wat ons zou kunnen hinderen, elkaar met eerbied tegemoet te komen.

Het Duitsche volk vecht onder zijn Führer den beslissenden strijd om te zijn of niet te zijn, een strijd, welken de haat en nijd van zijn vijanden dit volk hebben opgedrongen. Deze strijd gebiedt het Duitsche volk al zijn krachten in te zetten en geeft dit volk het recht, alle ter beschikking staande middelen te gebruiken. Dit gebod en recht van den nood zal ook inwerken op het leven van het Nederlandsche volk en op zijn economie. Ik zal er echter naar streven, dat het met het Duistsche volk bloedverwante Nederlandsche volk niet ongunstiger levensomstandigheden zal geraken dan de bestaande lotsgemeenschap en de vernietigingswil van onze vijanden in dezen tijd noodig maken.

Als Rijkscommissaris moet ik de Rijksbelangen in het onder de bescherming van de Duitsche troepen staande Nederlandsche gebied behartigen en ik zal ze behartigen. Het Nederlandsche volk zal door de vervulling van de taak, die uit het gemeenschappelijke lot voortvloeit, in staat zijn zijn land en zijn vrijheid voor de toekomst te verzekeren.

Hoofkwartier van den Führer, 25 Mei 1940.
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied:
Seyss-Inquart

Verordening van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied tot uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland van 29 mei 1940.

Krachtens § 5 van het decreet van den Führer in zake uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland dd. 18 Mei 1940 (Duitsch Rijkswetblad, deel I, blz. 78) bepaal ik voor den duur der bezetting van het Nederlandsche gebied door de Duitsche troepen het navolgende:

§ 1.

(1) De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft voor zoover noodig ter uitvoering van zijn taak alle bevoegdheden, welke volgens de grondwet –en de wetten- aan den koning en de regeering toekwamen.

(2) Maken de belangen van het Groot-Duitsche Rijk of de openbare orde of het openbare leven in Nederland het noodzakelijk, dan neemt de Rijkscommissaris de noodige maatregelen, ook die van wetgevenden aard. Deze verordeningen van den Rijkscommissaris bezitten kracht van wet.

§ 2.

(1) Het tot nu toe geldende Nederlandsche recht blijft van kracht, voor zoover het vereenigbaar is met de bezetting en niet in strijd is met de bepalingen van het decreet van de Führer betreffende de uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland (Duitsch Rijkswetblad, deel I, blz. 778). De voor het bezette Nederlandsche gebied geldende verordeningen van den Opperbevelhebber van het leger blijven voorloopig van kracht.
(2) Alle rechtsvoorschriften moeten vóór bekendmaking aan den Rijkscommissaris worden voorgelegd. De bekendmaking moet worden geschorst wanneer de Rijkscommissaris dit wenscht.
(3) De Rijkscommissaris behoudt zich het recht voor om aan de hem ondergeschikte Duitsche organen de bevoegdheden volgens alinea 2 over te dragen.

§ 3.

(1) De Rijkscommissaris bedient zich voor de uitvoering van zijn voorschriften van de Nederlandsche autoriteiten, voor zover de aan hem onderschikte Duitsche diensten niet direct in werking treden.
(2) De Secretarissen-generaal van de Nederlandsche Departementen van Algemeen Bestuur zijn aan den Rijkscommissaris binnen het kader hunner bevoegdheden verantwoording verschuldigd voor het behoorlijk leiden van hun ambtsaangelegenheden. Zij kunnen, onverminderd de voorschriften van §2, Alinea 2 en 3, uitvoeringsvoorschriften geven voor de geldende Nederlandsche wetten en voor de verordeningen van den Rijkscommissaris.

§ 4.

(1) De Rijkscommissaris oefent zijn bevoegdheden uit door middel van op zijn bureau werkzame Commissarissen-generaal.
(2) De Rijkscommissaris benoemt Gevolmachtigden voor de afzonderlijke provinciën. Voor zoover noodig benoemt hij Bijzondere Gevolmachtigden voor afzonderlijke gebieden of voor speciale werkzaamheden.

§ 5.

(1) Het bewaren van de openbare rust, orde en veiligheid wordt, voor zoover zich de Rijkscommissaris voor het doen uitvoeren van zijn verordeningen niet van Duitsche S.S.- en politietroepen bedient, opgedragen aan de Nederlandsche politie. De Nederlandsche politie staat onder toezicht van de Duitsche politie en is aan haar aanwijzingen gebonden.
(2) Het opsporen en bestrijden van alle handelingen, die Rijks- en Duitsch- vijandig zijn, behoort tot de taak van de Duitsche politie.

§ 6.

(1) De rechtspleging is onafhankelijk.
(2) De uitspraken worden in den naam van het Recht gedaan.
(3) De Rijkscommissaris bepaalt, welke vonnissen hem vóór hun uitvoering ter bekrachtiging moeten worden voorgelegd.
(4) De Rijkscommissaris bepaalt bij verordening, welke strafbare feiten aan het oordeel van de Bijzondere Rechtbank moeten worden onderworpen en in welke gevallen personen van Nederlansche nationaliteit voor den Krijgsraad of voor den Duitschen politierechter moeten verschijnen.

§ 7.

Binnen een termijn, die door den Rijkscommissaris bepaald wordt, moeten de in actieven dienst zijnde rechters, openbare ambtenaren en beambten, alsmede alle leeraren aan openbare en particuliere onderwijsinrichtingen onder eede een verklaring afleggen, dat zij de

verordeningen en andere bepalingen van den Rijkscommissaris en van de hem ondergeschikte Duitsche organen stipt zullen nakomen en dat zij zich zullen onthouden van elke handeling, gericht tegen het Duitsche Rijk of de Duitsche weermacht.

§ 8.

Alle in het bezette Nederlandsche gebied werkzame Duitsche autoriteiten, diensten en organen, met uitzondering van de Weermacht, zijn ondergeschikt aan den Rijkscommissaris.

§ 9.

De algemeen rechtsverbindende verordeningen worden bekendgemaakt in het "Verordeningenblad voor het bezette Nederlandsche gebied", dat in de Duitsche en in de Nederlandsche taal verschijnt. De Duitsche tekst is authentiek.

§ 10.

Deze verordening treedt in werking op den dag van haar afkondiging.

's Gravenhage, 29 Mei 1940
De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied:
Seyss-Inquart

Decreet van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende den organisatorische opbouw van de dienstbureau's van den Rijkscommissaris van 3 Juni 1940.

Krachtens § 5 van het decreet van den Führer in zake uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland van den 18en Mei 1940 (Duitsch Rijkswetblad, deel I, blz. 778) bepaal ik voor den duur der bezetting van het Nederlandsche gebied door de Duitsche troepen het navolgende:

§ 1.

(1) De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied bedient zich voor uitvoering van zijn taak van de in zijn bureau werkzame Commissarissen-generaal, en wel:
1) voor Bestuur en Justitie;
2) voor de Openbare Veiligheid (Hoogere SS- en politieleider)
3) voor Financiën en Economische Zaken;
4) voor bijzondere gevallen.
(2) De Vertegenwoordiger van het Departement van Buitenlandsche Zaken en de Gevolmachtigde voor de Nederlandsche Bank staan onmiddellijk onder den Rijkscommissaris.
(3) De Rijkscommissaris benoemt voor de afzonderlijke provincies gevolmachtigden; voor zoover noodig benoemt hij bijzondere gevolmachtigden voor afzonderlijke gebieden of bijzondere werkzaamheden.

§ 2.

(1) Alle aangelegenheden, welke de Rijkscommissaris zich uitdrukkelijk voorbehoudt voor een onmiddellijke beslissing, worden bewerkt door de Hoofdafdeling op het bureau van den Rijkscommissaris.
(2) De Hoofdafdeling bewerkt in het bijzonder alle zaken betreffende het personeel van de gezamenlijke bureau's en organen van den Rijkscommissaris, alsmede betreffende het toezicht over deze, alle aangelegenheden betreffende begrooting van deze bureau's, alsmede de aangelegenheden van het Kabinet (uitgifte van akten, protocol en dergelijke). Bij de Hoofdafdeling zijn verder aangesloten de centrale kas en het hoofdbureau.

§ 3.

(1) De Commissarissen-generaal hebben binnen het kader van hun zakelijke bevoegdheid het recht van alle Nederlandsche autoriteiten, bureau's en inrichtingen, zoowel openbare als particulieren, inlichtingen van elken aard te eischen en aan dezen de noodige bevelen te geven.
(2) Zij hebben in het bijzonder tot taak de beslissingen van den Rijkscommissaris overeenkomstig § 2, alinea 2, van de Verordening over de uitoefening van de Regeeringsbevoegdheden in de Nederlanden van 29 Mei 1940 (Verordeningenblad voor het bezette Nederlandsche gebied No. 3) voor te bereiden.

§ 4.

Tot de taak van den Commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie behooren:
1) de aangelegenheden betreffende de wetgeving; betreffende het Staatsrecht alsmede die betreffende het verordeningenblad voor het bezette Nederlandsche gebied;
2) de aangelegenheden betreffende de ordening van de werkobjecten;
3) de aangelegenheden van binnenlandsch bestuur, in het bijzonder ook de aangelegenheden van het toezicht op de gemeenten, met uitsluiting echter van de aangelegenheden der gemeentepolitie;
4) alle aangelegenheden der Justitie, met uitsluiting van die der Rijkspolitie;
5) alle aangelegenheden betreffende cultuur (Kunst, monumentenzorg, wetenschap, volksopvoeding enz.), het onderwijs en de kerken;
6) alle aangelegenheden betreffende de volksgezondheid, alsmede die betreffende cultureele en sociale zorg aan de jeugd.

§ 5.

De Hoogere SS- en Politieleider:
1) heeft het bevel over de in het bezette Nederlandsche gebied ingezette eenheden: de Gewapende SS en de Duitsche politie-eenheden en –organen;
2) heeft het toezicht over de Nederlandsche rijks- en gemeentepolitie en geeft haar de noodige bevelen.

§ 6.

Tot de taak van den Commissaris-generaal voor Financiën en Economische Zaken behooren:
1) alle aangelegenheden van het Departement van Financiën;
2) alle aangelegenheden van het Departement van Economische Zaken;
3) alle aangelegenheden van het Departement van Waterstaat;
4) alle aangelegenheden van de Nederlandsche Posterijen;
5) alle aangelegenheden van het Departement van Sociale Zaken, met uitsluiting van de in § 4, onder No. 6, bedoelde aangelegenheden.

§ 7.

Tot de taak van den Commissaris-generaal voor bijzondere gevallen behooren: 1) alle vraagstukken betreffende de vorming van de openbare meening en niet-economische vereenigingen;
2) die opdrachten, welke de Rijkscommissaris hem op grond van een bijzondere beslissing geeft.

§ 8.

(1) Tot de taak van de Gevolmachtigden van den Rijkscommissaris voor de afzonderlijke provincies behooren –met uitzondering van de Openbare Veiligheid- alle aangelegenheden van openbaar bestuur, van economie en van de vorming van de openbare meening in het aan hen toegewezen gebied. Hij kan zich voor de uitoefening van zijn taak volgens de richtlijnen van den Hoogeren SS- en Politieleider van de Duitsche politieorganen bedienen.
(2) De Nederlandsche autoriteiten, bureau's en inrichtingen, zoowel openbare als particulieren, benevens al haar organen, zijn op grond van een bijzondere bepaling verplicht den Gevolmachtigden van den Rijkscommissaris over bepaald aangelegenheden uit eigen

beweging bericht te geven en hun bepaalde bestuursmaatregelen vóór de vaststelling ervan mede te deelen. Het vaststellen moet worden uitgesteld wanneer de Gevolmachtigde zulks verlangt.

§ 9.

De bevoegdheden van de door den Rijkscommissaris voor plaatselijke of zakelijke aangelegenheden benoemde Bijzondere Gevolmachtigden richten zich naar de gegeven opdracht.

§ 10.

(1) De Gevolmachtigden van den Rijkscommissaris voor de provincies hebben hun zetel in dezelfde plaats, als de commissarissen volgens art. 141 van de Grondwet.
(2) De zetel van de Bijzonder Gevolmachtigden wordt door den Rijkscommissaris bepaald.

§ 11.

De oprichting en de opheffing van burgerlijke Duitsche bureau's, alsmede de vaststelling van hun bevoegdheden wat betreft plaats en onderwerp, geschiedt uitsluitend door den Rijkscommissaris.

§ 12.

Dit decreet treedt in werking op den dag van zijn afkondiging.

's Gravenhage, 3 Juni 1940.
De Rijkscommissaris van het bezette Nederlandsche gebied:
Seyss-Inquart